

BIBELSKE AFHANDLINGER

Av prof. Carl Paul Caspari

X. Jes. 7, 10-14.

- Af populære Forelæsninger over udvalgte Afsnit af Jesaias's Bog.

Christiania, 1884.

”Og Herren blev ved at tale til Achas og sagde: Begjær dig et Tegn af Herren, din Gud! Begjær det i det Dybe eller i det Høie heroventil! Men Achas sagde: Jeg vil ikke begjære det og ikke friste Herren. Da sagde han (Profeten Jesaias): Hører dog, I af Davids Hus! Er det Eder for lidet at trætte Mennesker, siden I ogsaa trætte min Gud? Derfor skal Herren selv give Eder et Tegn: *Se, Jomfruen bliver frugtsommelig og føder en Søn, og hun kalder hans Navn Immanuel*”.

Vi ville, førend vi gaa ind i det foranstaaende lille Afsnit af Jesaias's Bog, et Afsnit, som hører til de vigtigste og mest betydningsfulde i det gamle Testamente, til bedre Forstaaelse af det kortelig angive den Situation, hvorunder den Forhandling mellem Profeten Jesaias og Kong Achas fandt Sted, som danner dets Indhold.

Achas befandt sig paa Forhandlingens Tid midt i meget ulykkelig Krig med den syriske Konge Rezin og den efraimitiske eller israelitiske Konge Pekah, Remaljas Søn. Hans Magt var Aaret iforveien bleven knækket af de forbundne Konger i to Træfninger (2 Krøn. 28, 5-8), og nu vilde de med forenede Kræfter drage mod hans Hovedstad Jerusalem for ved dens Erobring at føre det sidste Slag mod ham (2 Kgb. 6, 5; Jes. 7, 1), Deres - af dem aabent udtalte - Hensigt var at støde ham fra Thronen og sætte en ubekjendt Mand, Tabe'els Søn, paa den (Jes. 7, 6), d. v. s. at gjøre fuldstændig Ende paa den davidiske Æts Herredømme over Israel og dermed tilintetgjøre den Forjættelse, som Herren havde givet David (2 Sam. 7, 12-6.)

Achas og hans Folk blev ved Efterretningen om, at den syriske Hær havde leiret sig paa Efraims Riges Grund for at forene sig med den efraimitiske til Toget mod Jerusalem, grebne af den største Angest. ”Hans Hjerte og hans Folks Hjerte skalv ved den, ligesom en Skovs Træer skjælte for Vinden” (Jes. 7, 2). Situationen var, menneskelig betragtet, aldeles fortvivlet, og Tro paa Herren, Tro paa, at han baadekunde frelse dem, idet han jo var den almægtige Gud, og, ifald de kun stolede paa hans Hjælp, ogsaavilde gjøre dette, idet han, den sanddrue og trofaste, umuligt kunde lade Fienderne `gjøre de Forjættelser tilskamme, som han havde givet David, - en saadan Tro fandtes hverken hos Kongen, der ligefrem fra sin Regjerings Begyndelse af havde hengivet sig til Afgudstjenesten, eller hos hans Folk, der havde fulgt ham heri. De havde manglet den før Nederlagene, idet de da havde støttet sig til sin Krigsmagt, de manglede den efter Nederlagene, idet disse ikke havde fremkaldt nogen Omvendelse hos dem.

Kongen blev dog snart lidt roligere. Hvad der bevirkede dette, var, at han faldt paa den Tanke, at kalde den mægtige assyriske Konge Tiglathpilesar til Hjælp mod sine Fiender. Han tvivlede ikke paa, at denne vilde komme og hjælpe ham, hvis han sendte ham rige Gaver og tilbød sig at blive hans skatskyldige Vasal. Indtil han kom, kunde nok, mente han, Jerusalem, ved Natur og Kunst en stærk Fæstning, holde sig mod de syriske og efraimitiske Beleirere.

For, om muligt, at forhindre Achas fra at udføre den skjæbnsvangre Tanke, hvormed han omgikkes, og for, om muligt, at bringe ham til Troen, eller, ifald han ikke vilde lade sig bringe dertil, at gjøre ham endnu mere forhærdet, end han allerede var, gav Herren Profeten Jesaias den Befaling at gaa, ledsaget af sin Søn Schear Jaschub, ”ud imod ham hen til Enden af den øvre Dams Vandledning, hen til den alfare Vei til Vaskervolden”, et Sted i Nordvest for Jerusalem, hvor Kongen for Øieblikket befandt sig, beskjæftiget med Anstalter til Stadens Forsvar (Jes. 7, 3). Profeten skulde i Herrens Navn alvorlig og indtrængende opfordre ham til at forholde sig rolig, ventende i Troen paa Hans Bistand, der ikke skulde udeblive. Han skulde ikke frygte, og hans Hjerte skulde ikke forsage for de fiendtlige Konger, der ikke vilde bringe ham Undergang, idet de snarere selv vare sin Undergang nær. Deres Planer mod ham og hans Rige skulde ikke lykkes dem. De magtede ikke at udføre dem, og det ene af de to Folk, som nu voldte ham Trængsel og Nød, det efraimitiske, skulde om ikke fuldt sytti Aar, et Menneskes Levetid, vare aldeles tilintetgjort som Folk. Kongens og Folkets Frelse var dog afhængig af, at de troede : ”Ville I ikke tro, saa skulle I ikke bestaa”, med disse strenge og truende Ord skulde Profeten slutte sin Tale (Jes. 7, 4-9).

Grunden, hvorfor Profeten skulde tage sin Søn Schear Jaschub med - en høist eiendommelig Omstændighed - laa i den Betydning, som Drengens Navn havde: ”*En Levning* (af Israel) *skal vende tilbage*, d. e. omvende sig til Herren og vende tilbage fra Fangenskabets Land til Hjemmet. Den ved Mødet mellem Jesaias og Achas tilstedeværende Schear Jaschub skulde i sit Navn, som Profeten vel havde givet ham paa Herrens Befaling (sml. Jes. 8, 3), være en levende og kraftig Prædiken for Kongen, en Prædiken, der skulde ledsage og understøtte hans Faders Ord til ham. Navnet skulde sige Achas, at hans og Judarigets Undergang og de hans Slægt givne Forjættelsers Tilintetgjørelse, som under de forhaandenværende Omstændigheder syntes at være aldeles uundgaelige, ingenlunde skulde indtræde. At Jesaias i det Følgende ikke siger Noget om, at han havde udrettet det Hverv, Herren havde givet ham, har sin Grund deri, at det forstod sig ganske af sig selv, at han havde gjort dette.

Det var efter Profetens Tale i v.4-9, at de Ord af ham og Kong Achas faldt, som danne Indholdet af v. 11-14, og hvormed vi nu skulle beskæftige os.

* * *

Achas svarede Intet paa Jesaias's Ord, men vendte sig bort fra ham med tydelige Tegn paa Mishag og Uvilje. At stole paa Herrens, den Usynliges, usynlige Bistand, som Profeten havde lovet ham i hans Navn, - og i Tillid til den at unnlade, hvad han tænkte paa at gjøre: at kalde den assyriske Verdensmagt til Hjælp mod de Fiender, som nu voldte ham Trængsel og Angest, og - i Tillid til Herrens Hjælp - overhovedet Intet gjøre, men vente ganske rolig og stille paa Opfyldelsen af hans Løfte, det var ikke Noget for den jødiske Konge. Han sammenlignede i sit Hjerte den mægtige assyriske Verdenshersker og hans umaadelige Hær med Herren og bans Ord, og ved denne Sammenligning vandt hin ubetinget Prisen. At den assyriske Konge *formaade* at frelse ham, det var jo klart; thi hvad var den syriske og den efraimitiske Konges Magt imod hans? Og at han ogsaa *vilde* komme ham til Hjælp, hvis han paakaldte hans Bistand under Oversendelse af rige Gaver og Løfte om at blive hans

skatskyldige Vasal, det var heller ikke tvivlsomt; thi han, Erobreren, vilde jo herved faa Anledning til at udvide sit Rige. En saadan Henvendelse til ham vilde derfor være ham meget kjærkommen. Her var altsaa noget Fast at staa paa; her lod Alting sig beregne, og Regningen var aldeles sikker; her kunde man se med Øinene og tage fat paa med Hænderne. Men at forlade sig paa Herren, en aandelig og usynlig Magt, hvis Evne og Vilje til at hjælpe vare saare tvivlsomme, da han var et meget lidet Folks Gud - Achas's Anskuelse om Herren vare rent hedenske -, og da han hidtil ikke havde hjulpet ham mod de to forbundne Konger, og i Tillid til hans Hjælp at give Slip paa den visse assyriske Hjælp, ja i Tillid til den, Intet, slet Intet at foretage sig, det vilde være den allerstørste Daarskab, og den Mand, som nu stod hos ham og vilde overtale ham dertil, var derfor aabenbart en Sværmer, som med sin taabelige Snak kun forstyrrede ham i den vigtige Gjerning, hvormed han nu var beskæftiget, en besværlig og fortrædelig Sværmer.

Man skulde vente, at Herren nu vilde have opgivet Achas og ladet ham fare, Achas, som havde vist sig saa uimodtagelig for al hans Paavirkning, og som saa skammelig havde foragtet hans Profet, hans Ord og ham selv. Men han gjør det ikke. Han vedbliver at tale til ham. "Og Herren blev ved at tale til Achas og sagde heder det i v. 10. Han tilbyder ham et Tegn, der skal vise ham, at han havde baade Magt og Vilje til at hjælpe ham, saa han trygt kunde forlade sig paa ham. Han overlader det til ham selv at vælge Tegnet; han kan vælge, hvilket som helst han vil, endog det største og vidunderligste, endog et saadant, der paa det Allerstærkeste og Allerklareste vidnede om, at Han var den almægtige Gud. Han stiller i denne Henseende, saa at sige, Himmel og Jord, hele Universet, til hans Raadighed, hvorved han tillige paa en eftertrykkelig Maade giver ham, der ansaa ham for en partikulær Gud med ringe Magt, tilkjende, at han var den eneste, almægtige Gud, Himmels og Jordens Herre, at han var Herre overalt og over alle Ting. "Begjær dig et Tegn af Herren, din Gud! Begjær det i det Dybe eller i det Høie heroventil!" lader han ham sige gjennem sin Profet. Herren nedlod sig saaledes endnu dybere til Achas, end han hidtil havde gjort, idet han gjorde endnu et Forsøg, det sidste, som lod sig gjøre, førend Kongen kaldte den assyriske Verdensmagt til Hjælp, for at afholde ham herfra og bringe ham til Troen, og han indrettede sit Forsøg paa det Allerbedste, det Allerfordelagtigste for Achas, saa at det maatte lykkes, hvis ikke Kongen ganske og aldeles lukkede sit Hjerte for ham og hans Ord. Han viste altsaa den største Naade og Barmhjertighed mod den ulykkelige Mand. Men da han vidste, at Forsøget vilde strande paa Achas's haardnakkede Vantro, saa var hans Hensigt med det tillige eller snarere i Grunden den, at vise al Verden, hvor dybt Kongen var affalden fra ham, at berøve ham al Undskyldning og at forhærde hans Hjerte endnu mere. Achas skulde overhovedet være den første, paa hvem det Ord, som Herren havde udtalt i Usias's Dødssaar, at det jødiske Folk fra nu af skulde høre og høre, men ikke forstaa, og se og se, men ikke skjønne, skulde blive opfyldt paa en iøjnefaldende Maade; med hans Forhærdelse, der lignede Kong Faraos, skulde Opfyldelsen af dette Ord begynde. Dette er vel ogsaa Aarsagen til, at Jesaias ikke alene lader Kap. 7. følge paa Kap. 6, men ogsaa i de første Ord af hint Kap. ved Angivelsen af Achas's Slægt gaar tilbage til hans Bedstefader Usias, idet han siger: "Og det skede i Achas's, Jothams Søns, Usias's Søns, Judas Konges Dage". Profeten vilde, som det synes, derved antyde, at Aabenbarelsen i Kap. 6 og Historien i Kap. 7 stode i inderlig Sammenhæng med hinanden.

"Begjær dig et Tegn af Herren, din Gud! Begjær det i det Dybe eller i det Høie heroventil!" Vi ville, førend vi gaa ind i den øvrige Del af dette Vers, et Øjeblik standse ved det Ord *"din Gud"*. Hvorfor tilføjer Profeten dette Ord? Hvorfor siger han ikke blot: *"Begjær dig et Tegn af Herren!"* men *"begjær dig et Tegn af Herren, din Gud?"* Hvorfor kalder han Herren *Achas's Gud*? Han gjør det af *tvende* Grunde. Han vil derved *for det Første* sige ham, at Herren trods Kongens Adfærd mod ham endnu er hans Gud, at han

tiltrods for Alt, hvad der var skeet, endnu ikke har forkastet ham, hvorom just den Omstændighed vidner, at han nu tilbyder ham et Tegn. Men *dermæst* vil han ogsaa minde ham om, at han som En, hvis Gud Heren endnu er, pligter at gaa ind paa hans Tilbud, hvilket just viser, at han endnu er det, at ære ham herved og overhovedet at tro paa ham og omvende sig til ham, til ham som han saa skammelig har forladt. Det Ord "*din Gud*" skal tænde en Troens og Gjenkjærlighedens Gnist i Achas's kolde, døde Hjerter og minde ham om, hvad han skyldte Herren, og om sin store Skyld. - "Begjær dig et *Tegn*". Tegn er alt det, som skal borge for, at en Sag, som tilhører Troens Omraade, er fuldkommen vis og sikker og derfor trygt kan troes. I nogle Tilfælde bestaar Tegnet i et sindbilledligt profetisk Navn eller en sindbilledlig profetisk Handling, som ledsager en Spaadom. Saaledes var Jesaias's Søn, Schear Jaschub, ved sit Navn et Tegn paa, at Profetens Spaadom, at den største Dei af Israel skulde gaa tilgrunde i den forestaaende Domstid, og hvad der blev tilovers af det omvende sig til Herren og derefter føres tilbage fra Fangenskabets Land til Hjemmet, vilde gaa i Opfyldelse. Og ligesaa blev Jesaias selv derved, at han paa Herrens Befaling i tre Aar gik uden Overklædning og barfodet omkring (Jes. 20, 2 f.), et Tegn paa Opfyldelsen af den Spaadom, at Ægypterne og Æthiopierne vilde af Assyriens Konge blive førte halv nøgne og barfodede i Fangenskab (Jes. 20, 4). Tegnet bestod i disse Tilfælde deri, at det sindbilledlige Navn eller den sindbilledlige Handling gjorde Spaadommen ret anskuelig og levende og herved forvissede den, for hvem den var udtalt, om dens Opfyldelse. - I andre Tilfælde bestaar Tegnet i Forudsigelsen af en fremtidig Begivenhed, en naturlig eller en vidunderlig, hvis Indtræden Ingen uden Gud og den, hvem Gud har aabenbaret det, kan forudse. Denne Begivenheds Indtræden skal da borge for, at en anden Begivenhed, som ligeledes er forudsagt, skal indtræffe. I disse Tilfælde er den første Begivenhed snart en, som skal gaa forud for den anden, snart en, som skal følge efter den. Et Exempel paa en Begivenhed af den første Art finde vi i 1. Sam. 2, hvor en Profet først forkynder Ypperstepræsten Eli, at hans Familie i de kommende Tider skal synke ned i den elendigste Tilstand (2, 31-33), og derefter vedbliver: "Og dette skal være dig Tegnet, der skal komme over begge dine Sønner, over Hofni og Pinehas: Paa een Dag skulle de begge dø" (2, 34). Et Exempel af den anden Art finde vi 2. Mos. 3 Her siger nemlig Herren til Moses, som tvivlede paa, at Han ved ham vilde føre Israel ud af Ægypten, idet han følte sig aldeles udygtig til at udføre dette Hverv: Sandelig jeg vil være med dig, og dette skal være dig Tegnet paa, at jeg har sendt dig: Naar du har ført Folket ud af Ægypten, da skulle I tjene Gud paa dette Bjerge (3, 12). Et saadant Tegn er ogsaa det Tegn, Herren giver de Troende i Israel nedenfor i v. 14, at Messias engang skal fødes af en jomfru. Tegn af denne Art skulle vise, hvor fuldkommen Herren kjender *hele* Fremtiden, baade den fjernere og den nærmere, og hvorledes han derfor er den, som styrer og leder alle Ting, saa man altsaa trygt kan forlade sig paa, at den den nærmere Fremtid tilhørende Begivenhed, som han har forudforkyndt, skal indtræde. - I endnu andre Tilfælde bestaar Tegnet i et iøienfaldene Under, som Herren gjør for at bevise, at han har Magt til at opfylde, hvad han har forkyndt. Et saadant Tegn er det, hvorom Jesaias taler i de Ord: "Og dette skal være dig (Hiskias) Tegnet fra Herren, at Herren vil holde dette Ord, som han har talt (det Ord, at du ikke skal dø nu, men endnu leve i femten Aar): Se, jeg lader Solskivens Skygge, som med Solen er gaaen ned paa Achas's Solskive, gaa ti Streger tilbage" (Jes. 38, 7. 8). Paa vort Sted tilbyder Jesaias vistnok Kong Achas hvilket som helst Tegn, han vilde begjære, men han kan dog kun have tænkt paa et Tegn, som hørte til en af de to sidstanførte Klasser, paa et Tegn, der enten bestod i en vidunderlig Forudsigelse eller i en vidunderlig Gjerning, et Under. Thi kun et saadant "Tegn, især et, der bestod i et Under, kunde muligens endnu gjøre et Indtryk paa et Hjerter, som Achas's, og kun naar Kongen viste et saadant Tegn tilbage, kunde det blive aabenbart, hvor stor hans Forhærdelse var. Og Achas selv skjøjnte ogsaa fuldkommen vel, at det var et Undertegn, Profeten tilbød ham, thi i det Svar, han gav ham: "Jeg vil ikke

begjære det og ikke friste Herren, sigter han til det Sted i Mosebøgerne, hvor Herren siger, at Israel ikke skulde friste ham, ligesom det havde fristet ham i Massa (5. Mos. 6, 16). Men i Massa havde det fristet ham ved at forlange af Moses, at han paa en vidunderlig Maade skulde skaffe det Vand søm et Tegn paa, at Herren virkelig var i dets Midte (2. Mos. 17, 2. 7). Under alle Omstændigheder havde Herren lagt det i Achas's Haand at begjære af ham et Underegn, ja endog et meget stort Undertegn.

De Ord: "Begjær dig et Tegn af Herren, din Gud, begjær det i det Dybe eller i det Høie heroventil ere saare mærkelige Ord og fortjene derfor den høieste Opmærksomhed. Vi se her en Mand tilbyde en anden Mand i Guds Navn et Undertegn og herved overlade ham Valget af det, saa han kan vælge et rigtig stort. Ja, ikke nok hermed: han taler til ham i Ord, saa store, som vel muligt. Han siger til ham : Begjær dig et Tegn, hvilketsomhelst paa Jorden eller i Himmelen, du vil! Han stiller med Hensyn til det Tegn, han tilbyder ham, alle Ting i Himmelen og paa Jorden til hans Disposition. Hvorledes var det muligt, at denne Mand, at Jesias kunde gjøre dette, hvis han ikke var Guds Sendebud, gennem hvilket Gud selv talte og handlede, og hvis ikke hans Gud var den almægtigtige Gud, Himmels og Jordens Skaber, for hvem Intet er for underligt? Jesaias vilde jo, hvis han ikke havde været den, han virkelig var, have været en vanvittig Sværmer eller en skjændig og tillige høist forvoven Bedrager, der mente, at han, hvilketsomhelst Tegn end Kongen skulde begjære, nok skulde kunne foregjøgle ham Noget, hvorved det skulde synes, som om han havde opfyldt hans Begjæring. Men hvo, som kjender Jesaias's Bog og af den har faaet Indtrykket af Profetens paa en Gang høie, rene og hellige og tillige forstandige og ædruelige Personlighed, vil vel anse ham for at have været det Ene eller det Andet? Og hvis han havde været en vanvittig Sværmer, saa vilde Achas og hans Omgivelser vist, anseende ham for hvad han var, have gjort ham tilskamme ved at modtage hans Tilbud og begjære et eller andet stort Undertegn af ham. Han havde jo da selv givet sig i deres Haand, og de vilde sikkert ikke ' have været tilbøjelige til at skaane ham og ei heller have havt Grund dertil. Og hvorledes kunde en saa vanvittig Sværmer have indtaget en saadan Stilling, som den, jesaia senere indtog under Hiskias, paa hvis Tid han var den jødiske Stats Sjæl og Søjle ? Nei, Jesaias's Gud var den almægtige Gud, og Profeten hans Organ og i det Moment, han sagde til Achas: Begjær dig et Tegn, hvilketsomhelst du vil, paa samme Maade forlenet med hans Magt, som Elias havde været det dengang, da han udtalte det mægtige, vældige Ord til Kong Achab: "Saasandt Herren, Israels Gud, lever, for hvis Ansigt jeg staar; der skal i disse Aar ikke komme Dug eller Regn uden efter mit Ord" (2. Kgb. 17,1).

Achas aabner nu sin Mund, men kun for paa en hykkelsk Maade at tilbagevise Profetens Tilbud. "Jeg vil ikke begjære det og ikke friste Herren" siger han. Han spiller den Fromme. Herren, mener han, har i Loven forbudt Israel at friste ham. Han har sagt : "'I skulle ikke friste Herren, Eders Gud, ligesom I fristede ham i Massa" (5. Mos. 6, 16). Dette Forbud vil jeg holde mig efterrettelig; jeg tror paa Guds Ord, uden nogen Undergjerning; jeg begjærer Intet uden Ordet. Achas anvender det Sted i Moseloven, hvortil han sigter, aldeles bagvendt. Hvad nemlig Herren havde forbudt Israel paa dette Sted, det var i Vantro at fordre en Undergjerning af ham for at erfare, om han besad Magt og Vilje til at hjælpe det, efterat han allerede tilforn tilstrækkelig havde godtgjort, at han besad begge Dele. Thi det Exempel paa en saadan Fordring, som Stedet opstiller, Israeliternes Fordring i Massa, bestod just deri, at de efter at have seet Herrens mange og store Undergjerninger i Ægypten og ved det røde Hav og ved dem Gang efter Gang gjort den Erfaring, at han var i deres Midte, straks ved den første Nød, som traf dem i Ørkenen, i Vantro forlangte en ny Undergjerning af ham, for at faa vide, om han var det, eller ikke. Men her havde jo Flerren selv tilbudt Achas et Tegn, hvilketsomhelst han vilde have, for at bringe ham til at tro det Ord, han havde ladet ham forkynde, at hans Fiender ikke vilde kunne udføre sine Planer mod ham. Hvorledes kunde

der da være Tale om, at Kongen fristede Herren derved, at han modtog hans Tilbud og fordrede af ham det eller det Tegn? Forøvrigt gjorde Achas neppe sin falske Anvendelse af Ordet i 5. Mos. 6, 16 i Uvidenhed. Han vidste nok efter al Sandsynlighed, at det ikke passede *paa Tilfældet*, eller han havde ialfald en dunkel Bevidsthed om, at det ikke gjorde dette. Men han brød sig ikke herom. Passede det ikke paa Tilfældet, saa passede det dog *for ham*, som et Middel, hvorved han paa en god Maade kunde blive den paatrængende Mand kvit, der forfulgte ham med sit Herrens Ord. Han greb det derfor med Begjærlighed, da det ved Profetens Tilbud randt ham ihu. - Men hvorfor viste da Achas dette Tilbud tilbage? Begjærede han idet han modtog det, et ret stort Undertegn, og fik han dette, saa stod det jo fast, for det Første, at Herren var den almægtige Gud, der kunde hjælpe ham mod hans Fiender, fremdeles, at han virkelig havde sendt Jesaias med det forjættende og trøstende Ord, som Profeten netop havde udtalt for ham, og endelig, at han vilde opfylde dette sit Ord. Han kunde da stole paa Herren og lade Assyrierne fare. Hvorfor vægrede han sig da ved at modtage Tilbudet? Achas tvivlede ikke paa, at Herren vilde gjøre det Tegn, han havde tilbudt ham, men han var bange, meget bange for, at han skulde gjøre det. Gjorde han det, saa havde han efter Kongens Tanker vistnok bevist, at han var en mægtig Gud, men endnu ikke, at han var mægtigere end hans Fienders Guder, især de, damascenske. Disse havde jo besejret ham i den foregaaende Del af Krigen. Han vilde derfor trods Tegnet ikke kunne trygt forlade sig paa hans Hjælp, hvorimod han kunde gjøre dette med Hensyn til den assyriske; thi vare de ikke langt mægtigere end hans Fiender, eller overgik ikke deres Guder langt disses Guder i Magt? Hertil kom, at det Indtryk, som Undertegnet maatte komme til at gjøre paa Folket, let kunde gjøre ham mindre fri i hans Beslutninger, at det let kunde gjøre det vanskeligere for ham at udføre den Tanke, at kalde Assyrierne til Hjælp, en Tanke, der var bleven ham saa kjær og trøstelig. Endelig havde han det paa Følelsen, at Modtagelsen af Tilbudet, hvorved han atter kom i Forbindelse med Herren, nødvendigvis vilde have til Følge, at han overhovedet maatte vende tilbage til ham, som han havde forladt, og hermed underkaste sig alle de Fordringer, hans Lov og Ord stillede til ham, eller med eet Ord, at han maatte omvende sig. Men omvende sig, det var det Sidste, han vilde, for Omvendelse havde han en Gru.

Endnu maa vi ved v. 12 gjøre opmærksom paa, at Achas ved at besvare det Tilbud, som Jesaias havde gjort ham i Herrens Navn, eller som Herren havde gjort ham gennem Profeten, med den Erklæring, at han ikke vilde begjære noget Tegn, fordi han herved vilde handle mod det Herrens Ord, som forbød Israel at friste ham, egentlig, i Grunden rettede en dobbelt Beskyldning mod Profeten, den Beskyldning, at han vilde friste ham til Synd, og den Beskyldning, at han for med Løgn og var en falsk Profet. Den første Beskyldning laa umiddelbart, den anden middelbart i Achas's Ord. Thi naar Kongen ved sit Svar tilkjendegav den Mening, at han ved at begjære et Tegn vilde begaa en lovstridig og syndig Handling, saa beskyldte han jo Jesaias, der havde tilbudt ham et Tegn, for at ville forføre ham til en saadan Handling, og, vilde Profeten ved sit Tilbud gjøre dette, saa kunde jo Tilbudet ikke komme fra Herren, som ikke frister Nogen (Jak. 1, 13) og umuligt kan ville forlede Nogen til at handle mod hans eget Bud, men det maatte komme fra ham, Profeten, selv, og denne havde altsaa løgnagtig foregivet, at det kom fra hans Gud, og at han var dennes Sendebud. Der laa saaledes en dyb Krænkelser af Profeten i Achas's Ord. Kongen satte sig tildoms over Jesaias, han dreiede det Forhold, som bestod mellem ham selv og Profeten, ligefrem om. Han revsede denne og agerede paa en Maade Profet ligeoverfor ham.

Hidtil havde Jesaias's Tale til Achas været rolig og mild, men nu bliver den heftig og streng. "Hører dog, I af Davids Hus! Er det Eder for lidet, at I trætte Mennesker, at I ogsaa trætte min Gud?" saaledes taler han til ham. Achas har derved, at han først har besvaret Jesaias's Tale i v. 4-9 med Taushed og med Tegn paa Uvilje og Mishag og derefter har tilbagevist

hans Tilbud under et paa een Gang hykkelsk og uvittigt Paafund, trættet baade Profeten og Herren, Profeten, idet han ved denne Adfærd har gjort bans trofaste og ivrige Bestræbelser for at bringe ham til at tro paa Herren frugtesløse, Herren, idet han ved den har ladet ham forgjæves udtømme Alt, hvorved han kunde blive reven ud af den dybe Vantro, hvoraf hans Hjerte var behersket. Da Herren saa, at de Forjættelser, som han havde givet David og hans Æt, vare utilstrækkelige til at bevirke dette, havde han søgt at bevirke det ved et særligt Ord til ham (Ordet i V. 4-9), og da dette Ord ikke havde øvet den tilsigtede Virkning paa ham, havde han, for endelig at naa sit Maal, i sin store Langmodighed og dybe Nedladelse ikke alene tilbudt ham et Tegn, men ogsaa selv overladt ham Valget af det. Men ogsaa dette Middel, hans sidste, havde vist sig virkningsløst. Da var med hans Midler ogsaa hans Taalmodighed udtømt. Achas havde ved sin Haardnakkethed gjort ham træt. At Kongen havde trættet ham, Jesaias, selv, det kunde nok gaa an, det kunde Profeten nok bære, han var jo kun et Menneske, men at han ogsaa havde trættet Herren, at han havde trættet Gud, det var for Meget, det kunde den for sin Guds Ære ligesaa nidkjære, som for sin egen ubekymrede Mand ikke bære, det vakte derfor hans Harm. Hvem tyktes Achas sig at være, at han fordristede sig til at trætte endog den almægtige Gud? Profeten siger ikke: "Hør dog du, Achas!" eller : "Hør dog du, Konge! ", men: "Hører dog, I af Davids Hus!" (eg. "I, Davids Hus"). Og ligesaa siger han ikke: "siden I ogsaa trætte Herren", men: "siden I ogsaa trætte min Gud". Han betegner Achas som Davids Hus og Herren som sin Gud. Hint gjør han dels for at udtrykke den Tanke, at Achas's Synd var en Slægtssynd, at i ham den davidiske Æt var bleven vantro, dels for at minde Kongen om, hvorledes han egentlig burde have baaret sig ad: som den troende David, hans Stamfader, og at der var en uendelig stor Forskjel mellem hans Færd og dennes. Der laa en skarp Braad for Achas i de Ord : "I af Davids Hus". Ganske paa samme Vis havde Profeten i Kapitlets Begyndelse brugt "Davids Hus" istedetfor "Achas", kun ikke i Tiltale: "Og det skede i Achas's Dage, da droge Rezin, Syriens Konge, og Pekah, Remaljas Søn, Israels Konge, op imod Jerusalem for at stride .imod det. Og det blev meldt til Davids Hus: Syrerne have slaet sig ned i Efraim. Da skalv hans Hjerte -, ligesom en Skovs Træer skjælv for Vinden". Den troesstærke David, han, Troeshelten vilde ikke ved en saadan Melding have gjort, hvad hans uværdige Ætling gjorde. Ogsaa i Udtrykket "min Gud" istedetfor "Herren" ligger noget Dobbelt. For det Første antyder Jesaias i det Grunden, hvorfor han er saa vred paa Achas. Denne har ved sin haardnakkede Vantro fornærmet den Gud, til hvem han som hans Prof et staar i et nært, intimt Forhold. Paa Grund af dette Forhold er han, Profeten, selv i ham bleven fornærmet af Kongen, og føler han sig derfor dreven til at tage sig af Hans Ære som af sin egen. For det Andet giver Jesaias i Ordene : "min Gud" Achas at forstaa, at Herren nu ikke mere var hans Gud, idet han ved at tilbagevise hans Tilbud har sønderrevet det sidste Baand, der endnu knyttede Ham, Herren, til ham, at han derved har skilt sig aldeles fra ham. "Min Gud" i v. 13 staar i skarp Modsætning til "Herren, din Gud" i v. 12. Dengang, da Jesaias tilbød Achas Tegnet, var Herren endnu Kongens Gud, men nu, efterat Kongen har tilbagevist det, er han det ikke mere. Achas har ikke mere nogen Del eller Lod i ham. "Min Gud" er "min, ikke din Gud".

"Derfor", vedbliver Profeten, "skal Herren selv give Eder et Tegn". "Eder", d. e. "Eder af Davids Hus" eller "dig, Achas", og "Derfor", d. e. fordi du af Vantro under et hykkelsk Paaskud har vægret dig ved at begjære et Tegn. Du vil ikke have noget Tegn, men du skal alligevel faa et Tegn, du skal blive nødt til at modtage et saadant. Men det Tegn, du skal faa, bliver nu ikke et, som du vælger, og som er saaledes beskaffent, at det kan bringe dig til at tro, et saadant har du jo ikke villet have, men det er et, som Herren vælger, og som er af den Art, at det ikke kan fremkalde Tro, men snarere vil gjøre dig endnu mere vantro, forhærde dig endnu mere, til Straf for, at du har forhærdet dig imod din Guds naadige Ord

og Tilbud. Ordet ”Derfor” indleder paa vort Sted, som ofte, Strafforkyndelse, og det Tegn, som Herren erklærer at ville give og i de følgende Ord giver Achas, skulde være og var for ham, saavel som ogsaa for alle dem iblandt Folket, som delte hans Vantro, d. v. s. for den største Del af det (s. v. 2) et Fordærvelses-Tegn. Kun for de Troende iblandt det, for den lille Hob, som Herren i Kap. 8, 16 kalder sine Disciple, og som flokkede sig omkring Profeterne, især Jesaias, deres Hoved og Leder, kun for disse skulde det være og var det et Frelses-Tegn idet det skulde forvisse og forvissede dem om, at Davids Æt og Israel hverken i den nærværende Nød eller i nogensomhelst fremtidig skulde gaa under, idet det skulde tjene og tjente dem til Pant, et sikkert Pant herpaa. Fornemmelig *dem* havde Herren for Øie, da han gav Tegnet, hovedsagelig for *deres* Skyld gav han det, om det end efter de Ord, hvormed det bliver indledet kan synes, som om han havde bestemt det for Achas alene. Achas's Vantro kunde og skulde kun forhindre, at *han* fik et Frelses-Tegn, ikke ogsaa, at de Troende i Israel fik et saadant, hvortil de trængte saa saare.

”Se, Jomfruen bliver frugtsommelig og føder en Søn, og hun kalder hans Navn Immanuel”, i disse Ord angiver nu Jesaias Tegnet. ”Se”, siger han. Han peger ligesom med sin Finger paa det, som i dette Øieblik staar for hans aandelige, profetiske Øie, og opfordrer de Troende i Israel til, at ogsaa de efter og med ham skulle se hen paa det med Troens Øie. Hvad Jesaias i Aanden ser, det er en vidunderlig Begivenhed : at en *Jomfru er frugtsommelig og føder en Søn*, og at *hun* kalder hans Navn *Immanuel*. At en *Jomfru* er frugtsommelig og føder en Søn, viser, at denne Søn er bleven til paa en overnaturlig Maade, at han er undfangen af den Helligaand, der efter Skriften er alt fysisk og aandeligt Livs Ophav, og at det er *hende*, som giver Barnet dets Navn, synes at skulle pege paa, at det ingen menneskelig Fader har. Naar Profeten siger, at Jomfruen skal kalde sit Barns Navn ”*Immanuel*, d. v. s. ”*Gud med os*”, saa mener han dermed ikke, at dette Navn skal blive hans *Egennavn*, hvormed han bestandig vil blive kaldet, men kun, at han skal *være*, hvad det udtrykker, saa at man *kan* give ham det og ogsaa virkelig *vil* give ham det, dog kun som et *Væsens-Navn*. De Ord : ”*og hun skal kalde hans Navn Immanuel*” ere væsentlig ikke anderledes at forstaa end de Ord: ”Thi et Barn er os født, en Søn er os given, og *man kalder hans Navn; Under, Raadgiver, vældig Gud, evig Fader, Fredsfyrste*” i Slutningen af en anden jesaiaansk Spaadom, Spaadommen i Kap. 8, 5-9, 7, At angive, hvilket *Egennavn* Jomfruens Søn skulde faa, var Profeten ikke magtpaaliggende, ham kom det kun an paa at udtale, hvad han skulde *være*, og hvad man derfor *kunde* og ogsaa *ville* kalde ham. Om et *Egennavn* for ham kunde der først være Tale ved hans *Fødsel*, ved hvilken han, som skulde være et sandt Menneske, ligesom ethvert andet Menneskebarn, maatte faa et saadant Navn. At bestemme hans *Egennavn* var ikke Profetiens, men Historiens Sag. Deraf kommer det nu ogsaa at vor Herre, i hvem Jesaias's Spaadom blev opfyldt, ikke fik Egen navnet *Immanuel*, men et andet *Egennavn*, *Egennavnet Jesus*, og at Matthæus, idet han anfører Jesaias's Spaadom, forandrer Profetens og ”*hun skal kalde hans Navn Immanuel*”, til og *man* skal (eg. *de*, Menneskene, *skulle*) kalde hans Navn *Immanuel*. - Det Barn, Jomfruen har født, skal ikke *derfor* faa *Væsensnavnet Immanuel, fordi Gud paa den tid, da det bliver født*, skal være med Israel, skal frelse det, *uden at Barnet selv har Noget at bestille med denne Frelse*, men fordi han *i Barnet* skal være med Israel og *ved samme* frelse det, fordi Barnet skal blive Guds Folks Frelser. Ja, Navnet siger i Grunden endnu ulige Mere: det siger, at Barnet, at Jomfruens Søn skal være *Gud personlig værende med, boende midt iblandt Israel*, idet Gud i ham skal blive Menneske, det siger det samme, som Johannes, efterat Jesaias's Spaadom var gaaen i Opfyldelse i Jesus, udtrykker med de Ord: ”*Og Ordet blev Kjød og boede iblandt os*”. At opfatte Navnet *Immanuel* saa dybt, dertil berettiger os vor Profet selv, idet han paa et andet Sted, og det paa et Sted, som paa det Inderligste hænger sammen med vort, og hvori det, som paa vort er antydet, bliver videre udfoldet, Kap. 9, 6, siger, at man skal kalde det

Barn, som bliver Israel født, den Søn, som bliver det given ” *Under, evige Fader, vældige Gud*”; ligesom ogsaa den med Jesaias samtidige og i høi Grad aandsbeslægtede Profet Micha der, hvor han forkynder, at Messias ska' fødes i Bethlehem, og at Herren skal give Israel til Pris for dets Fiender, *indtil* hun, som skal føde ham, har gjort dette, siger, at *hans Udgang er fra fordum, fra Evigheds Dage*, d. e., at han er fra Evighed af og altsaa Gud. Det er jo heller ikke muligt, at den, fra hvem *al* Frelse, eller fra hvem Frelsen skal komme, som skal være Frelseren, kan være noget Andet, end *Gud*, og at Frelsen kan komme istand paa anden Vis, end paa den, at Gud bliver Menneske og bor iblandt Menneskene. At det Barn, Jesaias taler om, faar Navnet Immanuel, Gud med os, fordi, han er Gud midt iblandt Israel, er saaledes givet med, at *al* Frelse udgaar fra ham, at han er Frelseren. Men at Jesaias paa vort Sted ikke blot vil sige, at Frelse eller ogsaa *megen og stor* Frelse skal udgaa fra Jomfruens Søn, at han skal være *en* Frelser, en Frelser lig Moses, Samuel og David, men at han der vil sige, at *al* Frelse, at Frelsen skal udgaa fra ham, at han skal være Frelseren, derom kan der ikke være nogen Tvivl. Hans Fødsel af Jomfruen skal jo være et Pant paa, at Israel vil blive frelst fra enhver Nød, der maatte ramme det indtil den Tid, han bliver født. Men er dette Tilfældet, saa kan kun den fuldkomne og evige Frelse komme med ham, saa kan han kun være den fuldkomne og evige Frelser; som jo da ogsaa Messias's Regimente i den Spaadom, hvori vor Spaadom bliver udfoldet, Spaadommen i Kap. 9, 6. 7, fremstilles som et *evigt Fredsregimente*. - Men hvilken er nu den Frelse, Immanuel skal bringe Guds Folk? Af hvad Art er den? Den er *nærmest* en *ydre*, en fra dets Fiender, især Verdensriget; thi det vare jo ydre Fiender, de to forbundne Konger og den frygtelige Verdensmagt, som Ahas var ifærd med at kalde til Hjælp imod disse, den assyriske, som dengang truede Israel med Undergang, og for hvilke de Troende vare bange. Men *der næst* er den ogsaa en *indre, aandelig*, en Frelse *fra Synden*; thi, Israels Synd var jo Aarsagen til, at dets Fiender fik Overhaand over det og undertrykkede det. For at dette Forhold skulde kunne ophøre, maatte dets Synd bortskaffes, og det selv blive til et helligt Folk, hvad ogsaa Jesaias, han, som siden spaaede om Herrens Tjener, Messias, som den, der vilde bringe sig selv til Offer for Israels og hele Verdens Synd (Jes. 53), og de troende Israeliter meget vel vidste. Og denne Frelse fra Synden er Hovedsagen, ikke alene, fordi den er den ydre Frelses Rod og Grundvold, men ogsaa fordi Syndenøden er den ydre Nøds Braad og i og for sig selv den største Nød. Derfor se vi ogsaa Jeremias i sin vældige Spaadom om Babels Fald, Jer. 50 og 51, efter at han har forkyndt, at Herren skal hjemsøge Babels Konge og hans Land, ligesom han havde hjemsøgt Assurs Konge, og at han skal føre Israel tilbage til sit Hjem og her overøse det med en Fylde af Goder, til Slutning ligesom stige ned til Syndsforladelsen som til den Grundvold, hvorpaa *al* denne Frelse og Velsignelse hviler, idet han siger: ”I de Dage og paa den Tid, siger Herren, skal man søge efter Israels Misgjerning, men den skal ikke være til, og efter Judas Synder, men de skulle ikke findes; thi jeg vil tilgive dem, som jeg skal lade blive tilovers. (Jer. 50, 20). Og deraf kommer det fremdeles, at *Hans* Navn, i hvem vor Spaadom blev opfyldt, som var den af Jesaias forjættede Immanuel, at *Jesu* Navn bliver forklaret af Engelen uden videre og udelukkende ved den, som frelser sit Folk fra dets *Synder*: ”Men hun skal føde en Søn, og du skal kalde hans Navn Jesus ; thi han skal frelse sit Folk fra deres *Synder*: (Matth. 1, 21).

* * *

Naar vi ville se ret klart, hvorledes den store Spaadom i v. 14, som vi nu have gennemgaaet, virkelig taler om Messias's vidunderlige Fødsel af en Jomfru, og tillige komme til en ret levende Forstaaelse af den som et Tegn for de Troende i Israel, maa vi endnu gjøre *tre* Ting. Vi maa *for det Første* betragte den efter dens Forhold til de historiske Begivenheder, som have fremkaldt den, vi maa *fremdeles* betragte den i dens Sammenhæng med Spaadommen

i Kap. 8, 5-9, 7, især denne Spaadoms to sidste Vers, og vi maaendelig lægge Mærke til det Moment, hvori Jesaias udtalte den, og komme til Klarhed over dette Moments eiendommelige Betydning i Guds Riges Historie.

1. De to forbundne Kongers, i Særdeleshed den israelitiske, Hovedhensigt, deres egentlige Hensigt var aabenbart den, at fuldende Jerobeams den Førstes Verk ved at støde den davidiske Æt ogsaa fra Judarigets Throne og dermed at tilintetgjøre den Forjættelse, David havde faaet af Herren; at hans Æt skulde regjere over Israel *til evig Tid*. Vi se dette deraf, at vort Kapitels sjette Vers, hvori Kongernes Hensigt bliver angiven, løber ud i de Ord: ”og vi ville sætte en Konge i dets Midte, *Tabe'els Søn*”, saavel som af den eiendommelige Fremhævelse af *David's Hus* i v. 2 (”Og det blev meldt til *David's Hus*: Syrerne have leiret sig i Efraim”) og i v. 13. Imod denne de to Kongers Hensigt er det nu, Herren opstiller Spaadommen i v. 14, i hvilken der ligger udtalt, at den davidiske Æt aldrig skal miste, til evig Tid skal beholde Herredømmet over Israel. Thi et paa en vidunderlig Maade af en Jomfru født Barn, og et Barn, i hvilket Gud personlig er med Israel, maa jo blive Israels Konge, komme til evigt at regjere over det og, formedelst de Forjættelser, Herren havde givet David, være af hans Æt og altsaa have en Davidsdatter til sin Moder. Hvad Profeten i Kap. 7, 14 indirekte og, man kan sige, næsten ænigmatisk, udsiger, det udtaler han ligefrem i de to Spaadomme i Kap. 9, 6. 7 og Kap. 11, 1 ff.

2. Spaadommen i Kap. 7 har en objektiv-historisk og, saa at sige, exoterisk Karakter og danner tillige Udgangspunktet og Grundvolden for de fire følgende Spaadomme. Paa den følger nærmest i Kap. 8, 1-4 en liden Tillægsspaadom, hvori Herren, til Bedste for de Troende, føjer et Tegn, der udelukkende angik den nærmeste Fremtid, til det Tegn, han havde givet dem i 7, 14, og som angik hele Fremtiden ligetil Messias's Fødsel. Ogsaa denne Spaadom har endnu en objektiv-historisk, exoterisk og grundlæggende Karakter. Men efter den faa vi i Kap. 8, 5-9, 7 en Spaadom, som har en subjektiv, parakletisk og parænetisk, trøstende og formanende, og en esoterisk Karakter, og som heltigjennem hviler paa de to forangaende Spaadommers, især den førstes, Grundvold, hvad der giver sig tilkjende deri, at den viser tilbage til alle Momenter i dem og reproducerer og for en Del udvikler disse Momenter. Dette gjælder nu ogsaa, og det ikke mindst om det Moment, som optræder i 7, 14, eller om Spaadommen om Immanuels Fødsel af en jomfru. - Allerede Kap. 8, 8-10 viser paa en meget betydningsfuld Maade tilbage til denne Spaadom. Profeten udtaler nemlig paa dette Sted *først*, at den assyriske Hær skal oversvømme baade det israelitiske og det jødiske Land, til Straf for, at Israel har forbundet sig med Hedninger mod Guds Rige, og Jude forladt sig paa den assyriske Verdensmagt istedetfor paa Herren, sin Gud (8, 6-8), og *derefter*, i triumferende Tone, at al Verdens Angreb paa Guds Folk ikke skulle kunne tilintetgjøre det (8, 9. 10). Her betegner han nu det af den assyriske Hær oversvømmede jødiske Land som ”*Immanuels Land*”, og det paa dert Maade, at han derhos tiltaler Immanuel: ”og dens (den assyriske Hærs) udspændte Vinger fylde *dit Land* saavidt som det er, *Immanuel!* Og ligesaa begrunder han her sin freidige Forvisning om, at alle Angreb paa Guds Folk ikke skulle kunne tilintetgjøre dette, med ”*thi immanu el*”, med os er Gud. Hvad han vil sige med ”*Immanuels Land*”, er, at det under det jødiske Lands. Oversvømmelse ved den assyriske Hær vil se ud, som om det var forbi med Forjættelsen om Immanuel som Borgen for og Pant paa, at Guds Folk skal blive frelst fra enhver Nød, som vil ramme det i Tiden før hans Fødsel, og hvad han vil sige med ”*thi immanu el*”, er, at intet af de Angreb, som ville ske paa det i denne Tid, vil kunne volde det Undergang, idet hin Forjættelse dog staar fast, og det i Kraft af dens Opfyldelse skal blive frelst fra ethvert af disse Angreb. ”*Immanuels Land*” kalder Profeten det jødiske Land som det Land, der tilhører Immanuel, og hvorover han engang skal herske, og ved at *tiltale* Immanuel viser han, at denne lever for ham, og beder han ham ligesom om, at komme sit Land Hjælp mod Assyrierne.

Immanuel maa komme og rive det Land, som retteligen tilhører ham, hvis retmæssige Hersker han er, ud af den assyriske Usurpators Haand. Endnu langt mere betydningsfuldt end det Forhold, hvori Kap. 8, 6-19 staar til Spaadommen om Immanuel, er dog Forholdet mellem den Spaadom, hvormed Kap. 8, 5-9, 7 slutter, Spaadommen i Kap. 9, 6. 7, og Spaadommen i Kap. 7, 14. Hin Spaadom, som danner det Fundament, hvorpaa alle de Forjættelser hvile, som Profeten har udtalt i Kap. 8, 5-9, 5, viser nemlig ikke alene tilbage til denne, men forudsætter den ogsaa og udfolder den. Man føler, naar man begynder at læse Kap. 9, 6 øjeblikkelig, at det Barn, den Søn, hvorom Jesaias her taler, er identisk med det Barn, den Søn, hvorom han har talt i Kap. 7, 14. At Profeten her pludselig baserer alle de Forjættelser, som han har udtalt i det Foregaaende, paa, at et Barn er født for Israel, en Søn er det given, vilde være uforklarligt, hvis han ikke tilforn havde talt om et saadant Barns Fødsel. Spaadommen i Kap. 9, 6. 7 vilde, hvis ikke den i Kap. 7, 14 var gaaen foran, have været uden Fundament og svævet i Luften. Endelig Alt, hvad den Spaadom, Profeten har udtalt i 7, 14, antyder og indeslutter, bliver, som vi allerede have seet, i den i 9, 6. 7 ligefrem udtalt og videre udviklet. Kap. 9, 6. 7 kan siges at være en Kommentar til 7, 14, især til det Navn, som Jomfrusønnen her faar, Immanuel.

3. Jesaias udtalte Spaadommen i Kap. 7, 14 i det Moment, hvori Israel for første Gang for Alvor skulde komme i Berørelse og i Konflikt med Verdensriget. Hvad der var skeet under Menahem af Israel (2. Kgb. 15, 19 f.), havde nemlig kun været et Forspil. Nu skulde Ødelæggelsen af det ene israelitiske Rige, Efraims Rige, ved den assyriske Verdensmagt, tage sin Begyndelse (2. Kgb. 15, 29), og det andet israelitiske Rige, Judariget, det israelitiske Hovedrige, komme i et formeligt og trykkende Vasalforhold til den samme Verdensmagt. Verdensrigstiden med alle sine forfærdelige Trængsler skulde nu begynde for Israel, for at' vare gennem en Række af Aarhundreder ligetil Messias's Fødsel. Hvilken Forjættelse var da mere paa sin Plads, til hvilken trængte de Troende i Israel da mere, end just en saadan, som den i 7, 14, Spaadommen om Immanuels, Messias's, vidunderlige Fødsel af en Jomfru som Pant paa, at Israel ikke skulde gaa under i de kommende Trængselstider? Denne Spaadom, hvormed Herrens Naade kom dem imøde ved Indgangen til delt anden, mørke Halvdel af Israels Historie, skulde, for at tale med Petrus, være et Lys for dem, der skinnede paa et mørkt Sted, indtil, i dens Opfyldelse, Messias's Fødsel, Dagen fremstraalede og Morgenstjernen oprandt i deres Hjerter, og den var, i Forbindelse med dø øvrige messianske Spaadomme, i Særdeleshed de, hvori den blev udfoldet (9, 6. 7. 11, 1 ff.), ogsaa virkelig et saadant Lys for dem.

[Kap. 9](#) [Kap. 11](#)